

ŠKOLA TYPU RODINNÉHO VZDĚLÁVÁNÍ

Základní škola a Mateřská škola Tochovice, příspěvková organizace

Tochovice 76

262 81 Tochovice

IČO: 71 00 72 02

E-mail: zstochovice@atlas.cz, zsmstochovice@seznam.cz

Tel.: 318 682 754

www.zstochovice.cz

Příloha č. 2 školního vzdělávacího programu ZŠ Tochovice

**Školní plán environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty
(EVVO)**

Školní plán environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty (EVVO)

Dokumenty, které tvoří základní rámec pro EVVO

- Státní program environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty v ČR, usnesení vlády č. 1048/2000
- Metodický pokyn MŠMT k zajištění environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty (EVVO) č.j.: 16745/2008-22 ze dne 27. 10. 2008 - Národní strategie vzdělávání k udržitelnému rozvoji
- Školní vzdělávací program ZŠ a MŠ Tochovice – Škola typu rodinného vzdělávání
- Dlouhodobý plán EVVO školy
- Krátkodobý plán EVVO - Roční plán EVVO školy
- Krajská koncepce EVVO
- Strategický rámec ČR 2030 čj. 368/17

Environmentální výchova, vzdělávání a osvěta

2.1 Environmentální výchova, vzdělávání a osvěta ve škole

Environmentální výchova, vzdělávání a osvěta (dále EVVO) směřují tak, aby vedly k myšlení a jednání, které je v souladu s principem trvale udržitelného života, k vědomí odpovědnosti za udržení kvality prostředí, jeho jednotlivých složek a k úctě k sobě, k jiným i ostatním částem Země. EVVO musí v sobě integrovat hlediska globální, regionální i lokální v zájmu udržitelnosti rozvoje. Ekologická výchova je neodmyslitelnou součástí školy.

Je nutné, aby vzdělávání a výchova probíhaly systematicky, aby působily na celou populaci, aby myšlení žáků probíhalo v souvislostech s ohledem na přírodní a životní prostředí. Jde o proces, k němuž škola může přispět nejvíce, protože působí na všechny dlouhodobě v souvislosti s přípravou pro život a dává základy pro celoživotní vzdělávání. Působení na žáky musí být postupné, dlouhodobé, systematické, průběžně doplňované, musí reagovat na situaci v kolektivech třídy, školy i v obci. Rozhodující roli ve škole má učitel – jeho osobnost, jeho kompetence pro vzdělávání pro udržitelnost rozvoje (znalosti, dovednosti, schopnosti, hodnoty). Je to úkol, který vyžaduje nejen soustavné zvyšování znalostí, ale i stále promýšlení způsobů, jak co nejúčinněji ovlivnit rozum i city mladých lidí. Ekologická výchova má na naší škole dlouhou tradici.

2.2 Výchova ke zdravému životnímu stylu

Dominantní snahou výchovně vzdělávací práce bude vytvořit ve škole prostředí, které pozitivně ovlivní vztah žáků k vlastnímu zdraví a přispěje k jejich tělesné, duševní a sociální pohodě. Zařazením různých aktivit formou programů či projektů povedeme žáky k vytváření kladných postojů k sobě i druhým lidem, k pozitivnímu citovému myšlení, k vytváření vztahů na základě důvěry, úcty, k dovednostem, jak řešit problémy, zvládat stres, dodržovat životosprávu. Nedílnou součástí zdravého životního stylu je i environmentální výchova. Vytvořit u žáků pocit odpovědnosti za životní prostředí, pečovat o zeleň v okolí školy, udržovat pořádek, třídit odpad pomocí košů na papír a plasty. Zapojit žáky k aktivní účasti na vytváření estetického prostředí ve škole, vychovávat je k estetickému cítění a vnímání okolního světa.

1. Zaměření školy

Základní škola Tochovice je malotřídní školou. V jejích podmínkách s menším počtem dětí i učitelů vzniká prostředí důvěry, porozumění a pochopení žákovských potřeb.

Žákům s různými vzdělávacími potřebami se zde dostává kvalitního vzdělávání a zároveň je přihlédnuto k jejich individuálním potřebám.

Žáci se lépe učí v návaznosti na dění v rodné vesnici a jejím okolí vnímat všechno živé, ve vzájemné harmonii, používat cit i rozum a chovat se odpovědně k lidem a přírodě v místě svého bydliště. Důraz klademe na přímý kontakt s přírodou a přírodními materiály, na vlastní zkušenost a prožitek, protože teprve tehdy, když vzájemné vztahy v přírodě co nejbližší poznáme, dokážeme je lépe vnímat a účinně chránit.

Školní program EVVO je zpracován jako dlouhodobý dokument, který je aktualizován do krátkodobých akčních plánů na nejbližší školní rok.

2. Výchovné a vzdělávací strategie

2.1 Vzdělávací cíle environmentální výchovy

2.1.1 Vědomostní oblast

1. Rozvíjet porozumění souvislostem v biosféře
2. Rozvíjet porozumění vztahů člověka a prostředí
3. Rozvíjet porozumění důsledkům lidské činnosti na životní prostředí
4. Vést žáky k uvědomování si životních podmínek
5. Umožňovat pochopení souvislostí mezi lokálními a globálními problémy
6. Učit žáky uvědomování si vlastní odpovědnosti k životnímu prostředí
7. Pomáhat rozvíjet spolupráci v péči o životní prostředí na místní a regionální úrovni
8. Poskytnout znalosti, dovednosti a návyky pro jednání vůči prostředí
9. Učit hodnocení objektivnosti informací týkajících se ekologických problémů
10. Učit žáky komunikovat o problémech životního prostředí, vyjadřovat a rozumě obhajovat své názory a stanoviska

2.1.2 Oblast postojů a hodnot

1. Vést žáky k vnímání života jako nejvyšší hodnoty
2. Vést žáky k odpovědnosti k ochraně přírody
3. Podněcovat aktivitu, tvořivost, toleranci a ohleduplnost ve vztahu k životnímu prostředí
4. Přispívat k utváření zdravého životního stylu a k vnímání estetických hodnot prostředí
5. Vést žáky k angažovanosti v řešení problémů spojených s ochranou životního prostředí
6. Vést žáky ke vnímání a citlivému přístupu k přírodě

3. Způsoby dosahování cílů v podmínkách školy

1. Dostatek informačních zdrojů a učebních impulsů – knihovna, internet, exkurze, výlety, besedy, výukové programy.
2. Prezentace vlastního úsudku a výsledku práce.
3. Propojování informací se skutečným učivem.
4. Vedení k vlastní organizaci činnosti.
5. Hodnocení výsledků práce formou zpětné vazby.
6. Vedení k dodržování pravidel slušné komunikace (prostor pro různé názory, respektování názorů jiných).
7. Vytvářet předpoklady pro poznání sebe a vztahů k jiným v pracovních týmech.
8. Ve výuce rozvíjet spolupráci učitelů a žáků.
9. Rozvíjení citové otevřenosti vůči podnětům z prostředí, ve kterém žijeme.
10. Vedení žáků ke spoluúčasti a odpovědnosti na vytváření životního prostředí.
11. Vedení žáků k udržování čistoty prostředí školy.

Dlouhodobé cíle EVVO na škole

- Podpořit vědomí odpovědnosti za životní prostředí a klima.
- Vést k vnímavému a citlivému přístupu k přírodě, přírodnímu a kulturnímu dědictví.
- Seznamovat žáky s historií regionu, tradicemi a odkazy předků.
- Vytvářet emocionální vztah k životnímu prostředí, a také hodnotovou orientaci na etické a estetické prožitky.
- Pěstovat návyky nezbytné pro každodenní jednání každého jedince vůči prostředí.
- Naučit žáky vážit si každého člověka, výsledků jeho práce a pochopit, že každý jedinec má své místo na této Zemi.
- Rozvíjet spolupráci v péči o životní prostředí na místní a regionální úrovni.
- Podněcovat aktivitu, tvořivost, toleranci, vstřícnost a ohleduplnost ve vztahu k přírodě.
- Používat ekologicky šetrné výrobky, technologie a postupy včetně úklidu.
- Seznámit žáky s problematikou tematických okruhů průřezového tématu EVVO prostřednictvím vyučovacích předmětů a za použití alternativních metod (skupinová práce, badatelská výuka...).
- Podporovat společné mimoškolní aktivity rodičů a dětí.
- Vytvářet ve škole zdravé, pozitivní prostředí, využívat prvků kooperativní výchovy a projektového učení.
- Umožnit dětem se speciálními vzdělávacími potřebami aktivní zapojení do všech školních i mimoškolních činností.
- Vést žáky k aktivní účasti na ochraně a utváření prostředí a ovlivňovat je v zájmu udržitelnosti rozvoje lidské civilizace.
- Podněcovat a přispívat k ekologizaci školy

4. Rozvíjené klíčové kompetence

1. Kompetence k učení

- učíme žáky trpělivosti
- důraz klademe na práci s textem, vyhledávání informací, na čtení s porozuměním

2. Kompetence k řešení problémů

- učíme žáky schopnostem kriticky posuzovat a vyhodnocovat informace související s životním prostředím
- vedeme žáky k hledání různých variant řešení problému životního prostředí

3. Kompetence komunikativní

- využíváme komunikativní dovednosti jako nástroj pro řešení problémů životního prostředí

4. Kompetence sociální a personální

- při plnění úkolů z oblasti ekologické výchovy preferujeme skupinovou práci
- vedeme žáky k respektování společně dohodnutých pravidel chování
- podporujeme vzájemnou pomoc žáků při řešení problémů

5. Kompetence občanské

- učíme žáky znát přírodní a kulturní hodnoty ve svém okolí
- učíme žáky chápat příčiny a následky poškozování kulturních a přírodních hodnot ve svém okolí
- učíme žáky uvažovat v souvislostech, vnímat závislost rozvoje lidské společnosti na přírodě a na stavu životního prostředí způsobeném klimatickými změnami
- učíme žáky orientaci ve vývoji vztahu člověka a přírody
- učíme žáky nacházet poučení v problémech životního prostředí v minulosti
- učíme žáky aktivní účasti na ochraně životního prostředí
- vedeme žáky k docenování krásy přírody a krajiny

6. Kompetence pracovní

- vedeme žáky k osvojování si praktických dovedností
- pro chování a pobyt v přírodě
- vedeme žáky k pozitivnímu vztahu k práci
- učíme žáky chránit si při práci své zdraví a používat vhodné materiály a nástroje

Při rozvíjení všech klíčových kompetencí jdou pedagogové osobním příkladem žákům.

5. Metody, nástroje a prostředky realizace EVVO ve škole

Při realizaci EVVO uplatňujeme metody a formy vzdělávání, které vedou k aktivizaci žáků a k podpoře činnostního učení. Důležitou složkou EVVO je přímé učení ve venkovním prostředí, které je spojeno s rozvíjením harmonické osobnosti a přirozenosti dětí.

Metody a formy práce

1. Vícedenní pobyty ve škole v přírodě zaměřené na EVVO a výuku v terénu
2. Externí výukové programy ekologické výchovy prováděné odborníky nebo ve střediscích ekologické výchovy
3. Návštěvy muzeí, zoologických zahrad, botanických zahrad
4. Školní ekologické projekty
5. Praktické činnosti na školním pozemku
6. Poznávání prostředí v regionu
7. Spolupráce s obcí, rodiči v aktivní péči a ochraně životního prostředí
8. Technická a organizační opatření přispívající k ekologizaci provozu školy

6. Hlavní témata dlouhodobého plánu

- Ekosystémy
- Základní podmínky života
- Lidské aktivity a problémy životního prostředí
- Úplné třídění odpadů ve škole
- Vztah člověka k prostředí
- Udržitelný rozvoj
- Naše obec
- Zdraví a zdravý životní styl
- Udržitelný rozvoj

6.1 Tematické okruhy realizované v ročních plánech EVVO

I. Ekosystémy

1. **Les**
  - les v našem prostředí, produkční a mimoprodukční význam lesa
2. **Pole**
  - význam polí, hospodaření na nich
3. **Vodní zdroje**
  - lidské aktivity spojené s vodním hospodářstvím
4. **Lidská sídla**
  - města, vesnice - umělé ekosystémy a jejich funkce a vztahy k okolí
5. **Kulturní krajina**
  - pochopení ovlivnění přírody v průběhu vzniku civilizace až po dnešek

II. Základní podmínky života

1. Voda

- vlastnosti, význam
- ochrana její čistoty

2. Ovzduší

- význam pro život na Zemi
- znečišťování a čistota ovzduší a klimatické změny

3. Půda

- zdroj živin
- ohrožení půdy
- rekultivace a situace v okolí

4. Energie

- využívání energie
- vliv energetických zdrojů na společnost, na prostředí
- hospodaření s přírodními zdroji

III. Lidské aktivity a problémy životního prostředí

1. Zemědělství a životní prostředí
2. Doprava a životní prostředí
3. Průmysl a životní prostředí
4. Odpady a hospodaření s odpady (odpady a příroda, principy a způsoby hospodaření s odpady), třídění odpadů ve škole
5. Ochrana prostředí a kulturních památek (význam ochrany přírody a kulturních památek)
6. Změny v krajině - krajina dříve a dnes, vliv lidských aktivit na krajinu

IV. Vztah člověka k prostředí

1. Naše obec – způsoby řešení odpadového hospodářství v obci, ochrana životního prostředí, příroda a kultura v obci
2. Náš životní styl - spotřeba věcí, energie, odpady
3. Prostor a zdraví – vliv rozmanitosti životního prostředí na zdraví, možnosti ochrany zdraví
4. Nerovnoměrnost života na Zemi - příčiny a důsledky globalizace, různé podmínky prostředí na Zemi
5. Udržitelný rozvoj

7. Způsob naplňování školního programu EVVO

Cíle, metody, nástroje a prostředky realizace školního programu EVVO budou rozpracovány do ročních plánů, sestavovaných podle následující osnovy:

1. Určení koordinátor environmentální výchovy
2. Přehled začlenění problematiky EVVO v jednotlivých ročnících
3. Seznam učebnic používaných při výuce prvouky, přírodovědy a vlastivědy
4. Účast na seminářů a vzdělávání v oblasti environmentální výchovy
5. Spolupráce s centry ekologické výchovy
6. Školní či jiné soutěže přírodovědného zaměření
7. Školní ekologické projekty a organizovat akce zaměřené na EVVO
8. Vedení koutku živé přírody
9. Návrhy na doplnění školní knihovny o publikace s přírodovědným zaměřením
10. Školní výlety, exkurze a školy v přírodě s ekologickou tematikou
11. Spolupráce s organizacemi a institucemi
12. Spolupráce školy s rodiči v oblasti EVVO
13. Podněcovat a přispívat k ekologizaci provozu školy
  - úspory energií
  - úspory vody
  - třídění odpadů
  - péče o zeleň ve škole a v jejím okolí

8. Spolupráce s jinými subjekty

- OÚ Tochovice
- Podbrdské muzeum
- MŠ Tochovice
- Ochrana fauny ČR
- Spolupráce s firmou recyklující odpady
- a dalšími subjekty v nejbližším okolí

Zpracoval : Mgr. Jiří Sladovnick

V Tochovicích 1. 9. 2022